

УДК 327 (82)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.29.35>

РОЛЬ СПОРТУ В РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА: МІЖНАРОДНО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНА

Юлія Філіппова

*Національна академія державного управління при Президентові України,
кафедра парламентаризму і політичного менеджменту
вул. Академіка Ромоданова, 12/2, 02000, м. Київ, Україна*

Значення спорту у розвитку міжнародного гуманітарного співробітництва неможливо переоцінити. Він формує потужний гуманітарний складник комунікації людства та використовується як один з інструментів освіти, розвитку і миру, сприяє зміцненню співробітництва, солідарності, терпимості, розуміння та соціальної інтеграції на місцевому, національному і міжнародному рівнях. Його внутрішні цінності, такі як командний дух, чесність, дисциплінованість, повага до супротивника та правил гри, приймаються у всьому світі й можуть використовуватися для сприяння зміцнення солідарності, соціальної згуртованості та мирного співіснування. Спортивна галузь є природним партнером системи ООН. Вона тісно пов'язана з правами людини, які потрібно виконувати і поважати. Спорт усе частіше визнається надзвичайно ефективним інструментом гуманітарного розвитку та побудови миру не тільки організаціями системи ООН, але і неурядовими організаціями, урядами, агентствами розвитку, спортивними федераціями та засобами масової інформації. У сучасному світі заняття спортом більше не розглядаються як привілей вищих верств суспільства. Спорт вважається вагомим інвестицією в сьогодення та майбутнє суспільства, особливо в умовах кризи та нестабільності. Зокрема, мовиться про такі ситуації, які постають перед людством нині: пандемія, війни, глобалізація.

Важливим напрямом гуманітарної співпраці залишається співробітництво у сфері спорту вищих досягнень, масового спорту, спортивної медицини та науки, державної політики та законодавства в галузі спорту і фізичної культури, будівництва та експлуатації спортивних об'єктів, організації спортивних змагань, обмін тренерами і спортивними фахівцями.

У статті стверджується з урахуванням інтересів України про важливість взаємодії в галузі спорту з ЮНЕСКО, Радою Європи, Світовим антидопінговим агентством для надання імпульсу розвитку спорту і фізичної культури на основі передового зарубіжного досвіду. Успіхи такої співпраці сприяють прийняттю міжнародними спортивними організаціями та федераціями рішень щодо реалізації в Україні резонансних міжнародних спортивних проєктів.

Ключові слова: гуманітарне співробітництво, пандемія, глобалізація, спорт, мир, сталий розвиток, Олімпійське перемир'я, спорт, права людини.

Постановка проблеми. Спорт у зовнішній політиці багатьох держав завжди відіграв важливу роль, особливо в галузі міжнародного гуманітарного співробітництва. У сучасних умовах, у яких опинилося людство, гуманітарне співробітництво набуватиме ще більшого значення. Пріоритети розвитку культурно-гуманітарного співробітництва полягатимуть у підтримці міжнародного олімпійського та паралімпійського руху, захисті прав людини, широкої участі представників спорту в найбільших міжнародних змаганнях, дотриманні правопорядку в спорті, зміцненню співробітництва та довіри у відносинах між державами, що сприяють регулярному обміну досвідом, делегаціями, спортсменами, командами, тренерами та фахівцями в галузі спортивної підготовки.

Новим викликом для спортивних амбасадорів, спортивних менеджерів, дипломатів та міжнародної спільноти стає інформатизація суспільства. Внаслідок пандемії інформаційний простір зайняв у житті людини більше значення, а це, своєю чергою, перетворилось на виклик для спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті приділено увагу роботам фахівців різних галузей, які розглядають гуманітарну політику та співробітництво крізь призму спорту. Західний дослідник Хосе Антоніо Леон Баррена відносить спорт у гуманітарному співробітництві до інвестиційної та інтервенційної діяльності, до інструменту для досягнення цілей гуманітарних дій, таких як зменшення страждання, миротворчість, підтримка гідності людини та захист основних прав людини. Крім того, спорт може бути компетентним психосоціальним методом, а також засобом для обізнаності [7]. Своєю чергою дослідниця Е. Ченг Гафні сформувала думку, що міжнародна спільнота давно вірила в силу ролі спорту в гуманітарному розвитку. З цієї віри виникло багато міжнародних конвенцій, декларацій та статутів, які становлять основу для спорту та розвитку гуманітарного співробітництва [6]. Вітчизняний науковець А.О. Кравченко розглядає спорт як соціальний регулятор, який спроможний на перетворення навколишньої дійсності (світу)[8].

Слід звернути увагу, що зарубіжні науковці більш глибоко досліджують питання гуманітарного співробітництва та готові до реалізації своїх напрацювань безпосередньо на практиці.

Мета статті – розглянути основні інструменти спорту, які впливають на міжнародні відносини та гуманітарну політику держав.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи більшість економічно розвинених держав, можна відзначити особливе місце спорту в розвитку культурно-гуманітарного співробітництва. Показовими є й основні напрями політики України у галузі міжнародного культурно-гуманітарного співробітництва.

Визначаючи пріоритетні завдання в сфері міжнародного культурно-гуманітарного співробітництва, МЗС України, а також Міністерство молоді та спорту окреслюють спорт і фізичну культуру як один із важливих засобів зміцнення взаєморозуміння, виявлення доброї волі, налагодження контактів між людьми, а також розвитку напряму міжнародного співробітництва та європейської інтеграції. До уваги беруться як **великі змагання** (Олімпійські ігри, Паралімпійські ігри, чемпіонати світу та Європи, міжнародні, континентальні, регіональні першості), так і **спортивні заходи** (кубкові та товариські зустрічі; фестивалі, виставки, присвячені спортивній тематиці; спортивні конгреси, конференції з питань спорту: європейські тижні спорту та ін.).

Одним із пріоритетів розвитку міжнародного гуманітарного співробітництва є взаємодія в галузі спорту з ЮНЕСКО. У травні 2013 року в Берліні відбулася 5-а Міжнародна конференція ЮНЕСКО міністрів, відповідальних за фізичне виховання і спорт, на якій було прийнято план дій щодо зміцнення правопорядку в спорті та забезпечення його загальнодоступності. Учасники схвалили широкий список рекомендацій щодо боротьби з корупцією в спорті, більш справедливого використання позитивного впливу спорту в соціально-економічній сфері та забезпечення загальнодоступності спортивних змагань.

У Декларації, прийнятій на конференції, підкреслюється, що заняття спортом є одним з основних прав кожної людини незалежно від етнічного, культурного і соціального походження, гендерної приналежності, віку, стану здоров'я, економічних можливостей або сексуальної орієнтації.

Саме тому можна виокремити загальні принципи, які властиві спорту, щодо прав людини:

1. Спорту властива сила для створення позитивних змін.

Спорт може сприяти просуванню прав людини та сталому розвитку, а також сприяти співпраці, солідарності, справедливості, соціальній включеності, освіті та здоров'ю на місцевому, регіональному та міжнародному рівнях. Для реалізації цього потенціалу важливо, щоб захист та повага до прав людини були закладені в рамках управління та діяльності спорту, а також, щоб політика, системи та практика всіх суб'єктів регулярно розвивалися, щоб відображати ландшафт прав людини, що постійно розвивається. Це також повинно бути початковою точкою для вирішення критичних питань, таких як чесність, рівність, розвиток та чесна гра.

2. Діють права людини, що визнані на міжнародному рівні.

Управління та реалізація спорту мають у будь-який час базуватися на міжнародних інструментах, принципах та стандартах у галузі прав людини, включаючи ті, які виражені в Керівних принципах ООН з питань бізнесу та прав людини, що стосуються багатонаціональних підприємств та соціальної політики, а також ті, які можуть застосовуватися до потенційно вразливих чи маргіналізованих груп, таких як Конвенція ООН про права дитини.

3. Усі учасники спорту захищають права людини, що було визнано на міжнародному рівні.

Усі учасники спорту повинні взяти на себе зобов'язання захищати та поважати міжнародно визнані права людини через свою діяльність та ділові відносини. Шкоди, які виникають, слід усунути. Усі суб'єкти мають прагнути діяти відповідально через своє управління, належну охорону та захист/дотримання прав усіх зацікавлених сторін, включаючи спортсменів, вболівальників, громад, працівників, дітей, волонтерів, журналістів, правозахисників та потенційно маргіналізовані групи.

4. Права людини беруться до уваги постійно.

Усі суб'єкти спорту, які займаються спортом, мають виявити, запобігти, пом'якшити та пояснити, яким чином вони вирішують свій вплив на права людини через надійний та постійний процес належної ретельності. Це стосується будь-якого суб'єкта, який бере участь у проведенні спортивних змагань на кожному етапі їхнього життєвого циклу, починаючи з торгів, оцінюючи ставки, плануючи, розробляючи, доставляючи, стадію до спадщини, а також у цілому ланцюжку спортивних цінностей.

5. Уражені групи мають голос у прийнятті рішень.

Необхідно знайти принципові та практичні способи зміцнити голос усіх, хто постраждав від спорту, включаючи спортсменів, вболівальників, громади, працівників, дітей, волонтерів, журналістів, правозахисників та потенційно маргіналізовані групи, завдяки значній та постійній роботі. Необхідно докласти особливих зусиль для взаємодії з уразливими та важкодоступними групами та вирішити будь-яку дискримінацію чи невдачу і, відповідно, захищати, поважати та підтримувати права, що сприяють цьому.

6. Уроки фіксуються та поділяються.

Уроки, пов'язані з успіхами та невдачами прав людини в діяльності та ділових відносинах суб'єктів, які беруть участь в управлінні та здійсненні спорту, включаючи весь життєвий цикл мегаспортивних подій, повинні бути захоплені, оприлюднені та поширені прозорими способами підвищення стандартів, варто вдосконалити практику з метою запобігання повторному негативному впливу на права людини з часом.

7. Зміцнюється правозахисний потенціал зацікавлених сторін.

Для вирішення ризиків та можливостей щодо прав людини уряди, спортивні органи, організаційні комітети та інші ключові зацікавлені сторони, що беруть участь в управлінні

та здійсненні спорту, мають прагнути розвивати знання та спроможність щодо прав людини та звертатися за експертною порадою, якщо це потрібно.

8. Колективні дії використовуються для реалізації прав людини.

Щоб допомогти всім учасникам спорту продовжувати бути джерелом натхнення протягом наступних десятиліть, увсі зацікавлені сторони повинні створити колективні рішення для вирішення проблем, пов'язаних з правами людини, які не в змозі вирішити будь-яка із зацікавлених сторін. Усі суб'єкти повинні спільно працювати над координацією, підтримкою та розвитком гармонії між світом спорту та міжнародними інструментами, принципами та стандартами в галузі прав людини.

9. Торги на проведення мегаспортивних заходів є відкритими для всіх.

Усі країни та місцевості повинні мати можливість брати участь у мегаспортивних заходах та приносити людям ці урочистості досягнення людини, за умови, що вони демонструють свою прихильність виконувати свої обов'язки та зобов'язання відповідно до міжнародних інструментів, принципів прав людини, та стандарти стосовно події [9].

Особлива увага в Декларації приділяється явищам, що загрожують чистоті спорту, які подібно до самого спорту набули глобального характеру. До таких явищ, на думку міністрів, належать транснаціональна організована злочинність, допінг, маніпуляція результатами спортивних змагань і корупція. Багато з конкретних рекомендацій з питань доступності, фінансування і чистоти спорту, викладених у Декларації, спрямовані на поліпшення і зміцнення міжнародного співробітництва між урядами і всіма іншими зацікавленими сторонами в цих сферах. У документі особливо підкреслюється необхідність розвитку спорту в школах і залучення до спортивних занять людей з обмеженими можливостями і членів соціально ізольованих груп. Декларація закликає створювати більш ефективну систему управління та посилювати прозорість у змаганні за право проведення великих спортивних заходів, а також використання різних підходів до їхньої організації. Вона також рекомендує обмінюватися результатами наукових досліджень і передовим досвідом у галузі фізичного виховання і спорту та розвивати співробітництво в питаннях раннього виявлення маніпуляцій у спорті, прийняття запобіжних заходів і заходів контролю відповідно до національного та міжнародного права [3].

Крім того, Декларація закликає керівників спортивного руху проводити політику нульової терпимості, зокрема щодо допінгу і маніпуляцій у спортивних змаганнях, а також сприяти ефективному, пропорційному та у разі необхідності дисциплінарному регулюванню, а також прийняттю відповідних превентивних заходів.

За оцінками експертів Всесвітнього антидопінгового агентства Україна посідає одне з перших місць у світі із вживання допінгу, що негативно впливає на імідж держави у міжнародному спортивному середовищі. Тому боротьба з допінгом є пріоритетом діяльності та спільною відповідальністю всіх суб'єктів спортивного руху. За відсутності системної політики та втрати лідерів та професіоналів у сфері спорту в повному обсязі не реалізується мета спорту вищих досягнень, а саме гордість нації, покращення іміджу України та натхнення громадян через міжнародні спортивні перемоги [4].

Берлінська декларація закликає держави-члени ЮНЕСКО вдвічі збільшити зусилля щодо дотримання чинних міжнародних угод і документів, таких як Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті, пропонує ЮНЕСКО робити практичні кроки зі спостереження і контролю за їхньою реалізацією.

Найбільш послідовний і широкий гуманітарний характер мають паралімпійські ігри, головне завдання яких полягає в підтримці інвалідів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, понад один мільярд людей у світі мають будь-яку форму інвалідно-

сті [1]. Їхні права є предметом особливої уваги Організації Об'єднаних Націй, яка 13 грудня 2006 року прийняла свою Конвенцію про права інвалідів. У цьому міжнародно-правовому документі підтверджується загальність, неподільність, взаємозалежність і взаємопов'язаність усіх прав людини й основних свобод, а також необхідність гарантування інвалідам повного користування ними без дискримінації. Принцип рівних можливостей лежить в основі політики до осіб з обмеженими можливостями. Актуалізація проблеми інвалідності є відповідною частиною стратегії сталого розвитку. Держави-члени ООН і міжнародні організації повинні розвивати та заохочувати розвиток стратегій, планів, програм і заходів на національному, регіональному та міжнародному рівнях для подальшого забезпечення інвалідам рівних можливостей.

З цією метою Конвенція про права інвалідів закріплює обов'язок держав-учасниць вживати належних заходів:

1) для заохочення та популяризації якомога повної участі інвалідів у загальнопрофільних спортивних заходах на всіх рівнях;

2) для забезпечення інвалідам можливості організовувати спортивні та дозвільні заходи спеціально для інвалідів, розвивати їх і брати участь у них, і для сприяння у зв'язку з цим тому, щоб їм нарівні з іншими надавались належні навчання, підготовка і ресурси;

3) для забезпечення того, щоб інваліди мали доступ до спортивних, рекреаційних і туристичних об'єктів;

4) для забезпечення того, щоб діти-інваліди мали рівний з іншими дітьми доступ до участі в іграх, у проведенні дозвілля і відпочинку та у спортивних заходах, включаючи заходи в рамках шкільної системи;

5) для забезпечення того, щоб інваліди мали доступ до послуг тих, хто займається організацією дозвілля, туризму, відпочинку та спортивних заходів [3].

Реалізація гуманітарної політики під час Олімпійських ігор має велике значення у політиці між державами, особливо це стосується країн, які перебувають у військовому конфлікті. Починаючи з 1993 року олімпійське перемир'я стає предметом для обговорення на засіданнях Генеральної Асамблеї ООН, відображаючи безпрецедентну однотайність держав-членів під час прийняття резолюцій щодо олімпійського перемир'я, демонструючи довіру ідеалам олімпійського перемир'я. Генеральною Асамблеєю ООН була затверджена резолюція, де вказувалося, що перемир'я повинно дотримуватися «від сьомого дня перед офіційним відкриттям Ігор до сьомого дня після офіційного закриття Ігор». Дотримання «олімпійського перемир'я» (і під час проведення Паралімпійських ігор і відповідне визнання прав інвалідів) є ще одним важливим досягненням, заснованим на попередніх варіантах резолюції Генеральної Асамблеї.

Організація Об'єднаних Націй робить постійні зусилля для забезпечення миру і стабільності в регіонах, в яких є конфлікти та напруженість. Досягти цієї мети важко, але олімпійське перемир'я може, хоча й на короткотривалий час, зупинити конфлікт і бути потужним стимулом для додаткових зусиль міжнародної спільноти щодо встановлення миру в конфліктних регіонах. На жаль, цей принцип Олімпійського перемир'я не завжди дотримується. Так, незадовго до початку Сочинської Олімпіади 7 лютого 2014 року Росія закликала учасників усіх збройних конфліктів оголосити на час проведення ігор «Олімпійське перемир'я», як робили це раніше господарі Олімпійських ігор. Утім саме Росія порушила цей принцип, розпочавши агресію проти України після завершення самих ігор. Перший з найвідоміших випадків порушення зазначеного принципу з боку РФ стався ще в 2008 році, коли почався збройний конфлікт у Південній Осетії. Перші постріли пролунали в день відкриття літньої Олімпіади в Пекіні, згодом конфлікт також отримав назву «п'яти-

денна війна». Лондонська літня Олімпіада у 2012 році також не сприяла затиханню громадянської війни в Сирії із залученням до неї низки іноземних держав, включно з Росією.

Прикладом вдало розв'язаної політичної ситуації є забезпечення безпеки на Олімпійських іграх-2018 р., які проходили в південнокорейському Пхьончхан. Місто знаходиться лише за 80 кілометрів від кордону з Північною Кореєю, яка постійно провокувала міжнародну спільноту своїми ракетними і ядерними випробуваннями. У зв'язку з цим багато хто був стурбований гарантіями безпеки під час Олімпійських ігор. Тому не раз лунали пропозиції щодо перенесення Олімпіади або ж її можливий бойкот. Утім у ситуації, пов'язаній з Північною Кореєю, президент МОК Томас Бах наполягав на політичному вирішенні. Він зазначав, що Олімпійські ігри в Пхьончхан могли би слугувати стабілізації становища на Корейському півострові. В інтерв'ю німецьким ЗМІ Бах підкреслював, що країни-члени ООН можуть діяти не тільки через резолюції Генасамблеї, а й за допомогою укладення олімпійського перемир'я. Оскільки договору про мир між Північною і Південною Кореєю до тих пір не було, олімпійське перемир'я забороняло б проводити в лютотому, під час зимових Ігор, ракетні випробування і будь-які військові маневри. Зусилля керівництва МОК увінчалися успіхом. Кім Чен Ин оголосив про можливість участі в Олімпійських іграх. Після цього Південна Корея запросила Північну до участі в Іграх. Відбулися квапливі зустрічі дипломатів. Протягом кількох тижнів було погоджено, що КНДР відправить до Південної Кореї спортсменів та діячів культури [2].

Загалом, нині олімпійське перемир'я відображає прагнення людства побудувати світ, заснований на принципах справедливої гри, миру, гуманізму і примирення. Більш того, олімпійське перемир'я з'єднує старі добрі традиції з основною метою Організації Об'єднаних Націй – забезпечення миру і безпеки. Найбільш видима ілюстрація такого зв'язку проглядається в схожості цілей і принципів міжнародного олімпійського руху та Організації Об'єднаних Націй, що підтверджується традицією – ставити починаючи з 1998 р. прапор ООН на всіх Олімпійських іграх.

Резолюції Генеральної Асамблеї ООН про утвердження миру і побудову більш щасливого життя на планеті за допомогою спорту та втілення олімпійських ідеалів приймаються кожні два роки перед літніми та зимовими Олімпійськими іграми. Розробкою і просуванням цього документа займається делегація країни-господарки майбутньої Олімпіади.

Одне з головних завдань МОК полягає в тому, щоб залучити до олімпійських цінностей якомога більше держав, при цьому, не втручаючись у політику, а зосереджуючись виключно на питаннях спорту, його організації, загальнодоступності та безпеки. Число держав, які беруть участь в Олімпійському русі, перевищує число держав-членів ООН. Цей факт відображає прихильність держав до олімпійських ідеалів. Потенційна готовність держав, що беруть участь в Олімпійському русі, відкласти в сторону політичні проблеми й змагатися в спорті, демонструє досягнення сучасної спортивної дипломатії.

Разом із тим аналіз діяльності МОК показує всю складність і неоднозначність проблеми взаємин олімпізму і політики. Ці взаємини склалися і розвивалися непросто, були різними упродовж історії сучасних Олімпійських ігор.

Нині спорт у гуманітарній політиці набуває ще більшого значення, адже світ зіткнувся з новими непередбачуваними викликами у внутрішній та зовнішній політиці внаслідок пандемії COVID-19, коли мільярди людей у всьому світі неминуче змінили ритм життя. Так, незважаючи на обставини, спорт поступово з'являється у ще більш позитивній формі, яка буде підкріплена солідарністю, інноваційною підтримкою, стійкістю та зв'язком між людьми незалежно від географічної відстані чи соціокультурних відмінностей. Під час цьо-

горічного Міжнародного дня спорту – 6 квітня – Організація Об'єднаних Націй закликала людей бути активними під час карантину та сприяти солідарності, громаді та командному настрою. «Відсутність занять спортом протягом цих тижнів складно дається як спортсменам, так і вболівальникам. Ще кілька місяців тому спостереження та заняття спортом було одним із найбільших задоволень у житті. Спортсмени все ще можуть зблизити нас, надихнути та підняти енергію, коли ми ведемо спільну боротьбу за подолання пандемії COVID-19», – йдеться у зверненні [5].

Попри те, що у 2020 році не відбудуться Олімпійські ігри у Токіо з їх гуманітарною функцією, очевидним є те, що завдяки інформаційним технологіям та Департаменту глобальних комунікацій ООН (який сприяє глобальній поінформованості через свою мережу Інформаційних центрів Організації Об'єднаних Націй – UNICs – у всьому світі) спорт не буде стояти на місці й надалі буде об'єднувати нації, але насамперед у царині інформаційного простору.

Висновки. Отже, спорт відіграє помітну і здебільшого визначальну роль у розвитку міжнародного гуманітарного співробітництва. Втім починаючи з 2008 року Україна почала втрачати свої позиції у світовому спортивному русі: від 14-го загальнокомандного місця у неофіційному заліку серед країн, що брали участь в Іграх XXIX Олімпіади, до 31-го місця на Іграх XXXI Олімпіади 2016 року. Це може призвести в майбутньому до втрати впливовості нашої держави на міжнародній арені.

Великі міжнародні змагання, перш за все олімпійські і паралімпійські ігри, чемпіонати світу з окремих видів спорту, є не тільки спортивними подіями, в яких визначаються переможці, а й засобом вирішення питань гуманітарного характеру. Саме вони часом стають рушійною силою у вирішенні військових конфліктів та політичних питань. Спорт має вагомий вплив на імідж держави, тому дуже важливо, щоб спортсмени та спортивні менеджери розуміли серйозність їх впливу та несли відповідальність у разі порушення Берлінської декларації.

Список використаної літератури

1. Более одного миллиарда человек в мире имеют какую-либо форму инвалидности. URL: http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2011/disabilities_20110609/ru/.
2. КНДР на Олімпіаді: що це означає? BBCnews Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42973359>.
3. Конвенция о правах инвалидов. Принята резолюцией ГА ООН 61/1063.12.2006 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/disability.shtml.
4. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року / Міністерство молоді та спорту України. URL: <http://dsmsu.gov.ua/media/2020/05/22/16/merged22.pdf>.
5. The Power of Sport During a Pandemic: Training at Home with Japanese Athletes / United Nations. URL: <https://www.un.org/en/coronavirus/power-sport-during-pandemic-training-home-japanese-athletes>.
6. Cheung-Gaffney E. Sports and Humanitarian Development: A Look at Sports Programming in the Refugee Crisis Through a Case Study of Kick Start Joy Soccer Project at the Zaatari Refugee Camp. *Journal of Legal Aspects of Spor.* 2018. Vol 28(2). Pp. 208–221.
7. Barrera Jose Antonio León. Sport for humanitarian action. A Do No Harm approach. *Yearbook of humanitarian action and human rights.* 2009. Pp. 115–132.
8. Кравченко А.О. Соціальна поведінка та її регуляція. *Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє:* матеріали конференції молодих науковців, курсантів та студентів, 2017. С. 29.
9. Sporting Chance Principles. URL: <https://www.sporhumanrights.org/en/principles>.

**THE ROLE OF SPORT IN THE DEVELOPMENT
OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN COOPERATION:
INTERNATIONAL ORGANIZATIONAL EXPERIENCE AND UKRAINE**

Yuliya Philippova

*National Academy for Public Administration under the President of Ukraine,
Department of Parliamentarism and Political Management
Academician Romodanov str., 12/2, 02000, Kyiv, Ukraine*

The importance of sport in the development of international humanitarian cooperation cannot be overestimated. It includes a serious humanitarian component and is used as an instrument of education, development and peace, promoting cooperation, solidarity, tolerance, understanding and social integration at the local, national and international levels. Its intrinsic values, such as team spirit, honesty, discipline, respect for the opponent and the rules of the game, are accepted throughout the world and can be used to promote solidarity, social cohesion and peaceful coexistence. The sports industry is a natural partner of the UN system. It is closely linked to human rights, which must be guaranteed and respected. Sport is increasingly recognized as an extremely effective tool for humanitarian development and peace-building, not only by UN organizations but also by non-governmental organizations, governments, development agencies, sports federations and the media. In today's world, sports are no longer seen as a privilege of the upper classes. Sport is considered an important investment in the present and future of society, especially in times of crisis facing humanity today, such as pandemics, war, globalization.

Cooperation in the field of high-achievement sports, mass sports, sports medicine and science, state policy and legislation in the field of sports and physical culture, construction and operation of sports facilities, organization of sports competitions, exchange of coaches and sports specialists important remains important areas of humanitarian cooperation.

The main directions of Ukraine emphasize the importance of cooperation in the field of sports with UNESCO, the Council of Europe, the World Anti-Doping Agency to give impetus to the development of sports and physical culture on the basis of best foreign experience. The success of such cooperation contributes to the adoption of decisions by international sports organizations and federations on the implementation of high-profile international sports projects in Ukraine.

Key words: humanitarian cooperation, pandemic, globalization, sports, peace, sustainable development, Olympic Armistice, sports, human rights.